కథ

నిర్వచనం

- నడిమింటి జగ్గారావు

మంచంలో నిస్సహాయంగా పడుకుని ఉన్న నాన్నను చూస్తుంటే నా గుండె ద్రవించి పోతోంది. జబ్బు కన్నా, ఆ జబ్బు వచ్చిందన్న భయమూ, బెంగా ఆయనను క్రుంగదీస్తున్నాయన్న సంగతి నాన్న ముఖం చూస్తుంటే చాలు నాకు అర్థమైపోతోంది. క్యాన్సర్ రాకముందు వరకూ నాన్న చాలా హుషారుగా ఉండేవాడు. ఎప్పుడూ తన చుట్టూ ఉన్న వారిని నవ్విస్తూ, తాను నవ్వుతూ ఉండేవాడు.

ఎంతోమందికి ఆయన సహాయం చేసేవాడు. ప్రతిరోజూ ఆయన్ని పరామర్శించడానికి ఇంటికి వచ్చి పోతున్న పరిచయస్థుల్నీ, బంధువర్గాన్నీ చూస్తుంటేనే అర్థమౌతుంది ఆయనకు వాళ్ళందరి హృదయాల్లోనూ ఎటువంటి స్థానం ఉందో.

ఇంట్లో వాళ్ళం ఆయనని కంటికి రెప్పగా చూసుకుంటున్నాం. అమ్మ అమాయకత్వం ఆమెకి శ్రీరామరక్ష అయింది. లోక జ్ఞానం లేని అమ్మకి నాన్నకి వచ్చిన వ్యాధి గురించిన అవగాహన లేకపోవడం వల్ల సమీప భవిష్యత్తులో నాన్నకి రాబోయే ఉపద్రవం తెలియకపోవడం వల్ల భయం అనేది ఎరగకుండా నాన్నకి తాను చేయవలసిన సపర్యలు యాంత్రికంగా చేసుకుపోతోంది.

తన చుట్టూ జరుగుతున్న హడావిడిని చూస్తూ, మెదలకుండా విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న నాన్న ఈ మధ్య కొద్ది కాలంగా అంతర్ముఖుడైన యోగిలాగా, మాటా పలుకూ లేకుండా నిశ్చలంగా ఉండిపోతూ వచ్చాడు.

తన చుట్టూ జరుగుతున్న హడావిడిని చూస్తూ, మెదలకుండా విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న నాన్న ఈ మధ్య కొద్ది కాలంగా అంతర్ముఖుడైన యోగిలాగా, మాటా పలుకూ లేకుండా నిశ్చలంగా ఉండిపోతూ వచ్చాడు.

ఆరోజు రాత్రి -

అందరూ నిద్ర పోతున్న వేళ -

నన్ను తట్టిలేపాడు నాన్న.

నా నిద్రకళ్ళకి నాన్న మంచం పక్కనే నిలుచుని కనిపించాడు.

నిద్రంతా పటాపంచలైంది -

'ఏంవైంది? నాన్నకేమైనా ఒంట్లో గాభరాగా ఉందా? ఏమైంది?" నా మనసు పరిపరి విధాల పోయింది. నాలో అలజడిని గుర్తించిన నాన్న -

"మరేం లేదురా, ఆభరాపడకు. నీతో కాస్త మాట్లాడాలనిపించింది. నిద్రపట్టడం లేదు. ఒక్కసారి బాల్కనీలోకి వస్తావా?" లోగొంతుకతో నాన్న నన్ను అడుగుతుంటే, కించిదాశ్చర్యానికి లోనయ్యాను.

బాల్కనీ తలుపు తీయగానే చలిగాలి రివ్వున వీచింది. అప్రయత్నంగా ఇంట్లో నుంచి షాల్ తీసుకొచ్చి నాన్న భుజాల చుట్టూ కప్పాను. నాన్న ఈజీ ఛైయిర్‌లో కూర్చున్నాడు - నేను కింద కూర్చున్నాను ఏం మాట్లాడతాడా అన్న కుతూహలంతో -

***

"కన్నా, మొన్న డాక్టరంకుల్‌ని నా పరిస్థితి ఏమిటో చెప్పమని అడిగాను. కొంతసేపు తన వృత్తి ధర్మాన్ని పాటించి అబద్ధాలతో నాకు ధైర్యం చెప్పినా, చివరికి నా బలవంతం మీద నాకు నిజం చెప్పక తప్పలేదు-" నాన్న ఆగాడు.

నన్ను భయం కమ్ముకుంది. ఏ భయంకర నిజం చెప్పబోతున్నాడు! అసలు తను చెప్పబోయేదేదైనా, వినడానికి మానసికంగా నేను సిద్ధంగా ఉన్నానా? అన్న అనుమానం నన్ను భయపెట్టింది -

చదువైపోయి నేను ఓ పెద్ద కంపెనీలో పెద్ద ఉద్యోగానికి ఇంటర్వ్యూకి వెళ్తే, నేను తిరిగి బయటకు వచ్చే వరకూ ఎక్కువౌతున్న బీపీని కంట్రోలు చేసుకుంటూ నేను విజయహాసంతో బయటకి రాగానే నా ముఖం చూసి ఆనందబాష్పాలతో నన్ను కౌగిలించుకున్న నాన్న...

"ఇప్పుడెందుకు నాన్నా ఆ విషయం? ముందుగా తెలుసుకుని ఏం చేద్దామని?"

"అదికాదురా, నన్ను చెప్పనీ!"

"చెప్పు"

కాంపౌండ్‌లో నిద్రపోతున్న చెట్లలోంచి చీరండలు రొదపెడుతున్నాయి. కాంపౌండ్ అవతల రోడ్డు మీద రెండు పిల్లులు వికృతంగా జుగల్‌బందీ చేస్తున్నాయి. పక్కవాళ్ళ యింట్లో సరిగా కట్టని కుళాయిలోంచి నిర్విరామంగా కారిపోతున్న నీళ్ళు శబ్దం చేస్తున్నాయి. పక్క వీధిలో పహారా తిరుగుతున్న గూర్ఖా ఉండుండి రోడ్డు మీద తాటిస్తున్న లాఠీ చప్పుడు రాత్రి ప్రశాంతతని భగ్నం చేస్తోంది. భారంగా ఊపిరి తీసుకున్న నాన్న, ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

"డాక్టరంకుల్ నా జీవితానికి యిచ్చిన కాలం ఇంకా ఆరు నెలలు, అది కూడా నేను బలవర్ధకమైన ఆహారం తీసుకుంటూ, మందులు సరిగా వేసుకుంటూ ఉంటే-"

నాకు గుండె ఆగినంత పనైంది. లోలోపల ఉప్పెనగా దుఃఖం ఎగదన్నింది. నన్ను ఎంతో ముద్దుగా పెంచిన నాన్న; నాకు ఊహ తెలిసాక నన్ను ఒక స్నేహితుళ్ళా చూసిన నాన్న; నాకు స్కూలు ఫస్టు వస్తే తనకే వచ్చినట్టుగా కేరింతలు కొట్టి, బంధువర్గంలో గర్వంతో భుజాలెగరేసిన నాన్న; తర్వాత కాలంలో మలేరియా వచ్చి చదవలేక పోతున్న నాకు, నా పాఠాలన్నీ, నాకు అర్థమయ్యేలా నా మంచం పక్కనే కూర్చుని నాకు వినిపించిన నాన్న; నేను ఎప్పుడు నిద్రలోంచి మెళుకువ వచ్చి చూసినా, నాకళ్ళలోకి చూస్తూ నా అవసరాలు గమనించిన నాన్న; మొదటిసారి యూనివర్సిటీలో కాలు పెట్టినప్పుడు నాతో పాటూ తనుకూడా ఆ వాతావరణాన్ని అనుభవించిన నాన్న; చదువైపోయి నేను ఓ పెద్ద కంపెనీలో పెద్ద ఉద్యోగానికి ఇంటర్వ్యూకి వెళ్తే, నేను తిరిగి బయటకు వచ్చే వరకూ ఎక్కువౌతున్న బీపీని కంట్రోలు చేసుకుంటూ నేను విజయహాసంతో బయటకి రాగానే నా ముఖం చూసి ఆనందబాష్పాలతో నన్ను కౌగిలించుకున్న నాన్న; ఉద్యోగం వచ్చినట్టు నాకు ఉత్తరం రాగానే నన్ను ముద్దు పెట్టుకుని, ఫోటోలో ఉన్న తన తల్లిదండ్రులకి నా చేత నమస్కారం చేయించిన నాన్న.....

ఇంకా ఆరునెలల్లో.... !

ఆ తర్వాత??

ఈ లోకంలో, మా యింటిలో, అమ్మ పక్కన... ఉండడనుకుంటే...! నా ముఖం చూసిన నాన్న నన్ను అనునయిస్తున్నట్టుగా -

"కన్నా! ఖంగారు పడకు? ఇవాళ కాకపోతే రేపు, కాకపోతే మరోరోజు... పెద్దవాళ్ళమైపోయిన తర్వాత, అందులోనూ జబ్బుచేసిన తర్వాత ఎక్కువ యిబ్బంది పడకుండా పోవడమే మంచిది. ఎలాగూ తప్పదనుకున్నప్పుడు, సాధ్యమైనంత తక్కువ బాధతో వెళ్ళిపోవడం మంచిది కద?! నా తర్వాత, మన ఇంటిలో పెద్ద దిక్కుగా ఉండి బాధ్యత వహించవలసిన వాడివి, బెంబేలు పడిపోకుండా నిబ్బరంగా ఉండాలి. నీకూ తెలుసు - అమ్మ అమాయకురాలు. తనకి ఏమీ లేదు ఇక పోతే మనకి ఉన్న కొద్దిపాటి ఆస్తి వివరాలు నీకూ తెలుసు. నా తర్వాత మీకు ఏవిధమైన సమస్యా రాకుండా అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసే ఉంచాను. అయితే ఈ విషయాలు మాత్రమే చెప్పడానికి కాదు నిన్ను ఇంత రాత్రి పూట నిద్రలేపినది..."

"ఎందుకో సందేహిస్తున్నావు!"

"అవును!"

"సంకోచించకుండా చెప్పు!"

ఆ సమయంలో నేను నాన్నతో సమాన స్థాయిలో మాట్లాడుతున్నానన్న ఆలోచన నాకు కలగనే లేదు. బహుశా అప్పుడు నేను నాన్నతో కొడుకుగానే కాక ఒక వ్యక్తిగా మాట్లాడుతున్నానన్న 'స్పృహ' నాన్నకి కూడా కలిగిందనటానికి గుర్తుగా నా వైపు తేరిచూసి -

"కన్నా! ఇంకొద్ది నెలల్లో ఈలోకం నుంచి శాశ్వతంగా శలవు తీసుకోవలసి వస్తుందని తెలిసిన క్షణం నుంచీ ఒక్కపని చేసి పోవాలన్న కోరిక కలుగుతోంది. అదే నా ఆఖరి కోరిక కూడా -

"ఏంటి నాన్నా అది?!"

"నీ వయసులో ఉండగా నేను ప్రేమించిన అమ్మాయిని ఒక్కసారి చూడాలని ఉంది!!"

"ఎందుకు?!" అప్రయత్నంగా అడిగాను.

"తెలీదు. చూపించగలవా? నీ ఫీలింగ్స్ అన్నీ పక్కన పెట్టు. ఆఫ్టరాల్, ఐ హేవ్ బీన్ ఎ గుడ్ ఫాదర్ టు యు."

"ప్రయత్నిస్తాను. ఆమె ఎక్కడుందో నాకూ తెలియాలి కదా?"

నాన్న ముఖంలో కొంచెం నిరాశ. నానుంచి తరువాతి ప్రశ్న ఎదురుచూస్తున్నట్టుగా తోచి నేనే అడిగాను-

"నీకు తెలుసా, ఆవిడ ఎక్కడుందో!?"

"తెలుసు" ఆశ్చర్యపోవడం నావంతయింది. మళ్ళీ అడిగాను -

"నీకు తెలుసని ఆవిడకి తెలుసా!"

ఈ ప్రశ్నకి నాన్న చెప్పే సమాధానం చాలా ముఖ్యమని నాకూ, నాన్నకీ తెలుసు. నాన్న వ్యక్తిత్వానికి ఆ సమాధానం ఒక లిట్మస్ పరీక్ష.

"తెలీదు!" నెమ్మదిగా అయినా చాలా స్పష్టంగా సమాధానం చెప్పాడు నాన్న. ఎందుకో గాని ఆ సమాధానం విని చాలా ఆనందించాను. తండ్రిని కేవలం తండ్రిగానే కాకుండా, ఒక మగవాడిగా, ఒక వ్యక్తిగా చూడగలిగే సందర్భం, అవకాశం చాలా తక్కువమంది కొడుకులకి కలుగుతుందనుకుంటాను. నేను ఇంకేమీ ఆలోచించ దలచుకోలేదు.

ప్రతి మనిషికీ కొన్ని సున్నితమైన రహస్యాలు వుండవచ్చు. ఇంత రాత్రివేళ నన్ను పక్కకి పిలిచి తన జీవితంలోని అత్యంత అంతర్గత ఆవేశాన్ని నాతో పంచుకునే ధైర్యం చేశాడంటే, నన్ను పూర్తిగా విశ్వాసంలోకి తీసుకున్నాడన్న విషయాన్ని నేను దృష్టిలో ఉంచుకుని ప్రవర్తించాలి.

అమ్మమీద జాలిపడదలచుకోలేదు. నాన్న జీవితంలోకి అమ్మ భార్యగా ప్రవేశించక మునుపు జరిగిన సందర్భం అది! అందువల్ల అమ్మకి నాన్న కలగజేసిన ద్రోహం ఏమీలేదు. అసలు అమ్మకి ఈ సంగతి తెలుసా అన్న అనుమానం నా మనసులో మెరిసి అంతలోనే మాయమైంది. అమ్మకి చెప్పడం, చెప్పకపోవడం అన్నది నాన్న వ్యక్తిగత విషయం. అందులోని మంచి చెడ్డల్ని విచారించి, నిర్ణయానికి వచ్చే హక్కూ, అవసరం నాకు లేవనిపించింది.

ప్రతి మనిషికీ కొన్ని సున్నితమైన రహస్యాలు వుండవచ్చు. ఇంత రాత్రివేళ నన్ను పక్కకి పిలిచి తన జీవితంలోని అత్యంత అంతర్గత ఆవేశాన్ని నాతో పంచుకునే ధైర్యం చేశాడంటే, నన్ను పూర్తిగా విశ్వాసంలోకి తీసుకున్నాడన్న విషయాన్ని నేను దృష్టిలో ఉంచుకుని ప్రవర్తించాలి. నా మీద నాన్న ఉంచుకున్న నమ్మకాన్ని వమ్ము చేయకూడదనిపించింది. పైగా ఇది తన ఆఖరి కోరిక అని ప్రకటించాడు కూడా.

ఆ అజ్ఞాత స్త్రీ మీద నాన్నకి ఇప్పటికీ ఉన్న ప్రేమ తీవ్రతకి నేను ఆశ్చర్యపోయాను. ఆమె ఎవరో తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం నాలోనూ కలిగింది -

"వివరాలు చెప్పు - "

నాన్న ఆమె వివరాలు చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

***

అడ్రసు వెతుక్కుంటూ ఆ పల్లెటూళ్లో ఉన్న వేణు గోపాలస్వామి ఆలయం పక్కగా వెళ్తుంటే, నాన్న చెప్పిన ప్రశాంతమైన కోనేరు అగుపించింది. భుజాన్ని వేలాడుతున్న ఎయిర్‌బ్యాగ్‌ని క్రిందపెట్టి, ఆ కోనేటిగట్టు మీద కూర్చున్నాను అలసటగా. కోనేటికి అవతలి గట్టు మీద ఓ యువజంట కూర్చుని ఊసులాడుకుంటోంది.

ఎందుకోగాని, ఆ యువకుడిలో నాకు నాన్నే కనిపించాడు. నాన్న, ఆవిడా ... ఇలాగే... అమాయకంగా... ముగ్ధంగా... స్వచ్ఛంగా... తొలిప్రేమ మాధుర్యాన్ని చవి చూసి ఉంటారు. వాళ్ళనే చూస్తున్న నేను, అనిర్వచనీయమైన, అపురూపమైన ఉద్వేగానికి లోనయ్యాను.

వచ్చిన పని స్ఫురణకు వచ్చి, లేచి, వడివడిగా అడుగులు వేస్తూ అక్కణ్ణుంచి కదిలాను గమ్యం వైపు.

అవలి గట్టుమీది ప్రేమ మిథునం నవ్వులు, కోనేటి నీరు గట్టుకు కొట్టుకుంటే వచ్చే చిరు అలల సవ్వడిలా నా చెవులకి వినిపించింది.

***

***

నన్ను చూసిన వాళ్ళందరూ నేను మా నాన్న పోలికలతో ఉంటానన్న సంగతి అడగకుండానే గతంలో ఎన్నోసార్లు చెప్పడం అలవాటైన నేను -

“కాదండీ..! మా నాన్నగారు రాఘవయ్యగారు...” అన్నాను.

“అదేలే, మేం 'రఘూ' అనే వాళ్ళం. రా, రా. కూర్చో. నీ పేరు....?”

“రాజా.. ఐ మీన్ రాజేశ్వరరావ్....” నా పేరు చెబుతుండగానే, ఆవిడ పేరు రాజేశ్వరి అన్న విషయం, నా పేరుకూ ఆపేరుకూ పూర్తిగా సామీప్యంగా ఉండడం మొట్టమొదటిసారిగా నా గమనింపుకి వచ్చింది. నాన్న జ్ఞాపకానికొచ్చాడు. ప్రేమని ఇంత పదిలంగా, శాశ్వతంగా గుండెల్లో దాచుకున్న నాన్న అంతరంగ సౌకుమార్యం నాకు అర్థమవసాగింది. ఇంతలో, దాదాపు నా వయసువాడే వంట యింట్లోంచి చేతిలో టిఫిన్ ప్లేటుతో వచ్చి ఆవిడ వెనకాల నుంచుని నా వైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ -

“ఎవరమ్మా?” అన్నాడు. నేను కరచాలనానికి చేయి చాస్తూ

ఎందుకోగాని, ఆ యువకుడిలో నాకు నాన్నే కనిపించాడు. నాన్న, ఆవిడా ... ఇలాగే... అమాయకంగా... ముగ్ధంగా... స్వచ్ఛంగా... తొలిప్రేమ మాధుర్యాన్ని చవి చూసి ఉంటారు. వాళ్ళనే చూస్తున్న నేను, అనిర్వచనీయమైన, అపురూపమైన ఉద్వేగానికి లోనయ్యాను.

ఆ యిల్లే అని రూఢీగా తెలుసుకున్నాక తెరచి ఉన్న ఆ యింటి ద్వారంలోకి తొంగి చూస్తూ పిలిచాను -

“[illegible]

“[illegible] దాదాపు యాభైయేళ్ళ స్త్రీ వంటయింటిలోంచి ము[illegible]దిలోకి వచ్చి నన్ను చూసి అవాక్కయి ని[illegible]ండి[illegible]ది. ముఖాన బొట్టులేదు.

“రాజేశ్వరిగారు....?” [illegible]దమైన ఆమె ముఖంలోకి పరీక్షగాచూస్తూ ప్రశ్నించాను. ఆమె ముఖంలో మాత్రం ఆ నిబిడాశ్చర్యం తొలిగిపోలేదు -

“రఘు కొడుకువా?”

“అయామ్, రాజా....!”

“[illegible]అయామ్ రాఘవ్... ” చేయి కలుపుతూ చెప్పాడు. రాజేశ్వరిగారు అడిగింది - “ఎలా ఉన్నాడు మీ నాన్న?”

“ఆ విషయం చెప్పమనే నన్ను పంపించారు. ఆయన ఆరోగ్యం బాగులేదు....”

“ఏమైంది !!! ?? ”

ఆమె ముఖంలో నిజాయితీగా కనిపిస్తున్న ఆందోళనని చూసి నేను చెప్పడం ప్రారంభించాను.

***

అమ్మకి ముందుగా చెప్పి ఉంచడం మంచిద యింది. నాన్నతోడి అన్నేళ్ళ సాహచర్యాన్నీ, ఆయన సంస్కారాన్నీ ఆకళింపు చేసుకున్న అమ్మకి నాన్న ప్రస్తుత మానసిక స్థితి అర్థమైంది. రాజేశ్వరిగారు వచ్చిన తర్వాత ఎంతో మర్యాదగా, ఆదరంగా వ్యవహరించింది అమ్మ -

తను పడుకున్న మంచం పక్కనే కుర్చీలో కూర్చుని పరామర్శ చేస్తున్న రాజేశ్వరి గారిని చూస్తూ నాన్న అడిగాడు-

"రాజా, నామీద కోపంలేదని ఒక్కమాట చెప్పు. నాకు మిగిలిన ఈ కొద్దికాలం ప్రశాంతంగా బ్రతుకుతాను..."

నేను పక్కనే ఉన్న నా గదిలోంచి వాళ్ళ సంభాషణ వినకూడదనుకుంటూనే వింటున్నాను.

"ఆ మాట మీ 'ఆవిణ్ణి' అడుగు?" వచ్చి నాలుగైదు గంటల తర్వాత, భోజనాలు చేయడం పూర్తయ్యాక లభించిన సన్నిహిత సమయంలో నాన్న, రాజేశ్వరిగారూ మాట్లాడుకుంటున్నారు.

"సరే, నీ కొడుకు పేరేంటి?" నాన్న అడిగాడు. రాజేశ్వరిగారు లోగొంతుకతో - "నీ పేరే! ఏం? నీ కొడుకు చెప్పలేదా?!" ఆ గొంతులో ఎంత అనురాగం! నాన్న నవ్వేశాడు -

"మరి, మావాడి పేరు చెప్పాడా?"

"తెలుసు. 'రాజా'ట కదా?!" ఆమె గొంతులో వయసు దాచలేని పాతకాలపు అల్లరి....

"అవును. రాజేశ్వరరావు. నీపేరే!"

"పోన్లే. ఇద్దరమూ ఒకేలాగ ఆలోచించాము, ఒకర్ని ఒకరం మరచిపోకుండా....!" పక్క గదిలోంచి వాళ్ళ మాటలు వింటున్న నాకు ప్రేమకి కొత్త నిర్వచనం దొరికినట్టు అనిపించింది.

మర్నాడు - తన ఊరికి ప్రయాణమై వెళ్ళిపోయారు రాజేశ్వరిగారు.

తరువాత నాలుగు నెలలకే నాన్న ప్రశాంతంగా కన్ను మూశాడు.

కబురు పంపిస్తే, రాజేశ్వరి గారి దగ్గర్నుంచి వర్తమానం వచ్చింది -

'రఘు మీ దృష్టిలో చనిపోయాడేమో. మా హృదయంలో జీవించే ఉన్నాడు' అని.

***

నాన్న ఆఖరి కోరిక తీర్చగలిగానన్న, సంతృప్తితో ఉన్న నేను, ఆయన వదిలిపెట్టిన బాధ్యతల్ని నిర్వర్తించడానికి కృతనిశ్చయం వహించాను.

***

(సంక్రాంతి సందర్భంగా 'రంజని' నిర్వహించిన కీ.శే. రాయప్రోలు రామక్రిష్ణయ్య గారి స్మారక కథల పోటీలో తృతీయ బహుమతి పొందిన కథ)

<u>కవిత</u>

ఆలాపన...

ప్రశాంతమైన కొలనులో
రాయివేసి కల్లోల పరచినా
ప్రతి అలలోను కనిపిస్తుంది స్పందన

నువ్వే నిండిన నా మనసుని
ఈ సమాజం ముక్కలు చేసినా
ప్రతి అణువులోను వినిపిస్తుంది నీ ఆలాపన.

\- సాయి